TIESAS RĪKOJUMS (sestā palāta)

2020. gada 6. maijā*

Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu – Tiesas Reglamenta 99. pants – Valsts atbalsts – Eiropas Komisijas lēmums, ar kuru atbalsta shēma atzīta par saderīgu ar iekšējo tirgu – Valsts tiesību akti, kuros tiek izslēgta iespēja piešķirt atbalstu atbilstoši atļautai valsts atbalsta shēmai gadījumā, ja netiek ievērots nosacījums, kas nav paredzēts Komisijas lēmumā

Apvienotajās lietās no C-415/19 līdz C-417/19

par trim lūgumiem sniegt prejudiciālu nolēmumu atbilstoši LESD 267. pantam, ko *Corte suprema di cassazione* (Augstākā kasācijas tiesa, Itālija) iesniedza ar lēmumiem, kas pieņemti 2018. gada 4. decembrī un kas Tiesā reģistrēti 2019. gada 28. maijā, tiesvedībās

Blumar SpA (C-415/19),

Roberto Abate SpA (C-416/19),

Commerciale Gicap SpA (C-417/19)

pret

Agenzia delle Entrate,

TIESA (sestā palāta)

šādā sastāvā: palātas priekšsēdētājs M. Safjans [*M. Safjan*], pirmās palātas priekšsēdētājs Ž. K. Bonišo [*J.-C. Bonichot*] (referents) un tiesnesis L. Bejs Larsens [*L. Bay Larsen*],

ģenerāladvokāts: E. Tančevs [*E. Tanchev*],

sekretārs: A. Kalots Eskobars [*A. Calot Escobar*],

ņemot vērā rakstveida procesu,

ņemot vērā apsvērumus, ko sniedza:

– *Blumar SpA* un *Commerciale Gicap SpA* vārdā – *G. Mameli*, *R. Esposito* un *R. Altieri*, *avvocati*,

– Itālijas valdības vārdā – *G. Palmieri*, pārstāve, kurai palīdz *G. De Socio*, *avvocato dello Stato*,

– Eiropas Komisijas vārdā – *P. Stancanelli* un *F. Tomat*, pārstāvji,

* Tiesvedības valoda – itāļu.

ņemot vērā pēc ģenerāladvokāta uzklausīšanas pieņemto lēmumu izskatīt lietu, izdodot motivētu rīkojumu saskaņā ar Tiesas Reglamenta 99. pantu,

izdod šo rīkojumu.

Rīkojums

1 Lūgumi sniegt prejudiciālu nolēmumu ir par to, kā interpretēt LESD 108. panta 3. punktu, samērīguma principu un Komisijas Lēmumu C(2008) 380 (2008. gada 25. janvāris) "Valsts atbalsts N 39/2007 – Itālija – Nodokļa atlaide jauniem ieguldījumiem nelabvēlīgajos reģionos" (turpmāk tekstā – " 2008. gada 25. janvāra lēmums").

2 Šie lūgumi tika iesniegti saistībā ar trim tiesvedībām – attiecīgi *Blumar SpA*, *Roberto Abate SpA* un *Commerciale Gicap SpA* pret *Agenzia delle Entrate* (Ieņēmumu dienests, Itālija) – jautājumā par šī pēdējā minētā atteikumu piešķirt šīm sabiedrībām nodokļa atlaidi atbilstoši valsts atbalsta shēmai, kas tikusi atļauta ar 2008. gada 25. janvāra lēmumu.

Atbilstošās tiesību normas

Savienības tiesības

3 2008. gada 25. janvāra lēmumā Eiropas Komisija uzskatīja, ka valsts atbalsta shēma, kura ieviesta ar 2006. gada 27. decembra *legge n. 296 contenente "Disposizioni per la formazione del bilancio annuale e pluriennale dello Stato (legge finanziaria 2007)"* (Likums Nr. 296 par noteikumiem valsts ikgadējā un daudzgadējā budžeta sastādīšanai (2007. gada Finanšu likums)) (*GURI* Nr. 299 parastais pielikums, 2006. gada 27. decembris, turpmāk tekstā – "Likums Nr. 296/2006") un ar kuru tiek noteikta nodokļa atlaide par tādu ražošanas līdzekļu pirkumu, kas paredzēti ražošanas struktūrām, kuras atrodas konkrētos Itālijas dienvidu reģionos (turpmāk tekstā – "konkrētā nodokļa atlaide"), bija saderīga ar kopējo tirgu atbilstoši EKL 87. panta 3. punkta a) un c) apakšpunktam.

Itālijas tiesības

4 Konkrētā nodokļa atlaide tika ieviesta ar Likuma Nr. 296/2006 vienīgā panta 271.–279. punktu no taksācijas perioda uzreiz pēc 2006. gada 31. decembra līdz taksācijas perioda, kurā ietilpst 2013. gada 31. decembris, beigām.

5 Šī likuma vienīgā panta 1223. punkta normas tika atceltas, bet pēc tam pārņemtas identiskā veidā 2005. gada 4. februāra *legge n. 11 che reca norme generali sulla partecipazione dell'Italia al processo normativo dell'Unione europea e sulle procedure di esecuzione degli obblighi comunitari* (Likums Nr. 11 par vispārējiem noteikumiem par Itālijas dalību Eiropas Savienības likumdošanas procedūrā un par obligātām Kopienas izpildu procedūrām) (*GURI* Nr. 37, 2005. gada 15. februāris, turpmāk tekstā – "Likums Nr. 11/2005") 16.*bis* panta 11. punktā. Saskaņā ar šīm normām:

"EKL 87. pantā minētā atbalsta saņēmēji var izmantot šīs priekšrocības tikai tad, ja tie atbilstoši [2000. gada 28. decembra *decreto del Presidente della Repubblica n. 445* (Republikas Prezidenta dekrēts Nr. 445) (*GURI* Nr. 42 parastais pielikums, 2001. gada 20. februāris)] vienotā teksta 47. pantam un kārtībai, kas noteikta Ministru padomes priekšsēdētāja dekrētā, sniedz deklarāciju, kura publicējama *Gazzetta ufficiale*, ka tie nav to personu skaitā, kas ir saņēmušas un vēlāk nav atmaksājušas vai ieskaitījušas bloķētā kontā atbalstus, kurus Eiropas Komisija ir atzinusi par prettiesiskiem vai nesaderīgiem un kuri ir detalizēti norādīti iepriekšējā punktā minētajā dekrētā."

6 2007. gada 23. maija *decreto del Presidente del Consiglio dei ministri* (Ministru padomes priekšsēdētāja dekrēts) (*GURI* Nr. 160, 2007. gada 12. jūlijs) regulē kārtību, kādā iesniedzama iepriekšējā punktā minētā "ar zvērestu apliecināta rakstveida liecība" (turpmāk tekstā – "pašdeklarācija"). Šī dekrēta 4. panta 1. punktā ir paredzēts, ka šī deklarācija "ir par atbalstiem, par kuriem Eiropas Komisija ir izsniegusi atgūšanas rīkojumu saskaņā ar šādiem lēmumiem:

a) Komisijas 1999. gada 11. maija lēmums [..] par Itālijas atbalsta shēmu nodarbinātības veicināšanai, ko Itālija ir īstenojusi kā priekšrocības, kas ir saistītas ar mācību līgumu un darba līgumu noslēgšanu [..];

b) Komisijas 2002. gada 5. jūnija lēmums [..] attiecībā uz Itālijas komunālo pakalpojumu uzņēmumiem ar valsts kapitāla pārsvaru piešķirto valsts atbalstu nodokļu atbrīvojuma un aizdevuma ar labvēlīgākiem nosacījumiem veidā [..];

c) Komisijas 2004. gada 30. marta lēmums [..] par Itālijas piešķirto valsts atbalstu saistībā ar steidzamiem noteikumiem nodarbinātības jomā [..];

d) Komisijas 2004. gada 20. oktobra lēmums [..] par valsts atbalsta shēmām, ko Itālija piešķīrusi uzņēmumiem, kas investē pašvaldībās, ko skārušas dabas katastrofas 2002. gadā [..]".

7 2008. gada 3. jūnija *decreto legge n. 97* (Dekrētlikums Nr. 97), kas ir pārveidots par 2008. gada 2. augusta *legge n. 129* (Likums Nr. 129) (*GURI* Nr. 180, 2008. gada 2. augusts), 2. pantā ir noteikts maksimālais pieejamo resursu apmērs dažādiem atbalsta piemērojamības gadiem un tiek reglamentēta piekļuves procedūra konkrētajai nodokļa atlaidei, tostarp attiecībā uz šī dekrētlikuma spēkā stāšanās dienā jau īstenotajiem ieguldījumu projektiem paredzot pienākumu ieinteresētajām personām konkrētā termiņā iesniegt nodokļu administrācijai veidlapu, pretējā gadījumā atbalsts zaudē spēku, ievērojot "tiesību rezervēšanu" par šīs nodokļa atlaides izmantošanu.

Pamatlietas, prejudiciālais jautājums un tiesvedība Tiesā

8 Fakti trijās pamatlietā ir *mutatis mutandis* identiski lietām no C-415/19 līdz C-417/19. Tos var apkopot šādi.

9 Katra prasītāja pamatlietās lūdza nodokļu administrāciju tām piešķirt konkrēto nodokļa atlaidi.

10 Nodokļu administrācija noraidīja to attiecīgos pieteikumus tādēļ, ka tās savam pieteikumam nebija pievienojušas pašdeklarāciju.

11 Šo prasītāju iesniegtās prasības par šiem lēmumiem tika noraidītas gan pirmajā instancē, gan apelācijā.

12 Savu attiecīgo apelācijas sūdzību ietvaros iesniedzējtiesā, proti, *Corte suprema di cassazione* (Augstākā kasācijas tiesa, Itālija), minētās prasītājas norādīja, ka esot pārkāpts gan LESD 108. panta 3. punkts, gan 2008. gada 25. janvāra lēmums un samērīguma princips.

13 Iesniedzējtiesa uzdod jautājumu par to, vai Itālijas tiesiskais regulējums pamatlietā ir saderīgs ar Savienības tiesībām tajā, ka, no vienas puses, konkrētās nodokļa atlaides piešķiršana var tikt atteikta tikai tādēļ, ka pieteikuma iesniedzējs ir saņēmis atbalstu, kuru Komisija ir atzinusi par nesaderīgu ar iekšējo tirgu, un nav vajadzīgs, lai attiecībā uz to būtu izsniegts formāls atgūšanas rīkojums, un, no otras puses, runa ir nevis par vienkāršu jauna atbalsta izmaksas atlikšanu, bet par tā galīgu atteikumu. Šajā ziņā iesniedzējtiesa jautā arī par valsts tiesību saderību ar samērīguma principu.

14 Šādos apstākļos *Corte suprema di cassazione* (Augstākā kasācijas tiesa) nolēma apturēt tiesvedību un uzdot Tiesai šādu prejudiciālu jautājumu, kas trijās pamatlietās ir formulēts identiski:

"Vai Likuma [Nr. 296/2006] vienīgā panta 1223. punkts (tagad Likuma [Nr. 11/2005] 16.*bis* panta 11. punkts) un 2007. gada 23. maija Ministru padomes priekšsēdētāja dekrēts ir saderīgs ar [Savienības] tiesisko regulējumu, ievērojot LESD 108. panta 3. [punktu], kā tas interpretēts [1997. gada 15. maija spriedumā *TWD*/Komisija (C-355/95 P, EU:C:1997:241)], [2008. gada 25. janvāra] lēmumu un [Savienības tiesību] samērīguma principu?"

15 Ar Tiesas priekšsēdētāja 2019. gada 28. jūnija rīkojumu lietas no C-415/19 līdz C-417/19 tika apvienotas rakstveida procesam un rīkojuma izdošanai.

Par prejudiciālo jautājumu

16 Saskaņā ar Tiesas Reglamenta 99. pantu, ja atbilde uz uzdoto prejudiciālo jautājumu skaidri izriet no judikatūras vai ja atbilde uz šādu jautājumu nerada nekādas pamatotas šaubas, Tiesa pēc tiesneša referenta priekšlikuma un pēc ģenerāladvokāta uzklausīšanas jebkurā brīdī var lemt, izdodot motivētu rīkojumu.

17 Šajās lietās ir jāpiemēro šī tiesību norma.

18 Ar savu jautājumu iesniedzējtiesa būtībā jautā, vai LESD 108. panta 3. punkts, 2008. gada 25. janvāra lēmums un samērīguma princips ir jāinterpretē tādējādi, ka tie nepieļauj dalībvalsts tiesību aktus, atbilstoši kuriem valsts atbalsta piešķiršana saskaņā ar šīs dalībvalsts ieviesto un ar šo lēmumu atļauto valsts atbalsta shēmu ir pakļauta nosacījumam par pieteikuma iesniedzēja deklarācijas iesniegšanu, ka viņš nav saņēmis tādu valsts atbalstu, kuru Komisija ir atzinusi par prettiesisku un nesaderīgu, un nav to personu skaitā, kas nav to atmaksājušas vai pārskaitījušas uz bloķētu kontu, pat ja par to nav izdots atgūšanas pieteikums un neraugoties uz to, ka minētajā lēmumā šāda prasība nav tieši paredzēta.

19 No Tiesas judikatūras no 1997. gada 15. maija sprieduma *TWD*/Komisija (C-355/95 P, EU:C:1997:241), uz kuru iesniedzējtiesa atsaucas savos nolēmumos un savā jautājumā, izriet, ka Komisija ir pamatoti pakļāvusi jauna atbalsta izmaksāšanu nosacījumam par prettiesisko un ar iekšējo tirgu nesaderīgo atbalstu atgūšanu. Proti, Tiesa nosprieda, ka Komisijai, pirmkārt, ir kompetence ņemt vērā iespējamo iepriekšējo prettiesisko un neatmaksāto atbalstu un jauno atbalstu kumulēto iedarbību un, otrkārt, tā var konstatēt jauno atbalstu atbilstību iekšējam tirgum tikai tad, ja tās rīcībā esošā informācija tai ļauj nonākt pie šāda secinājuma (šajā ziņā skat. spriedumu, 2010. gada 21. janvāris, *Iride* un *Iride Energia* /Komisija, C-150/09 P, nav publicēts, EU:C:2010:34, 70. punkts).

20 Šajā gadījumā no Tiesai iesniegtajiem lietas materiāliem izriet, ka 2008. gada 25. janvāra lēmumā Komisija ir ņēmusi vērā to, ka valsts tiesiskajā regulējumā, kas tiek aplūkots pamatlietā, konkrētās nodokļa atlaides piešķiršana tiek atteikta tādam saņēmējam, kurš ir jau saņēmis Komisijas par prettiesisku un nesaderīgu atzītu atbalstu, gadījumā, kad par to ir izdots atgūšanas pieprasījums, bet atbalsts nav ticis atmaksāts vai ieskaitīts bloķētā rēķinā.

21 Jākonstatē, ka šajā valsts tiesiskajā regulējumā, lai gan tā mērķis ir ievērot Tiesas 1997. gada 15. maija spriedumā *TWD*/Komisija (C-355/95 P, EU:C:1997:241) noteiktos nosacījumus, tiek tomēr noteikti stingrāki nosacījumi nekā tie, kuri ir paredzēti valsts atbalsta izmaksāšanas atteikumam, tikai tādēļ, ka atbalsta pieteikuma iesniedzējs nav iesniedzis pašdeklarāciju, neatkarīgi no jautājuma, vai tas ir faktiski saņēmis par prettiesisku vai nesaderīgu atzīto atbalstu vai arī – attiecīgā gadījumā – tam ir ticis adresēts šī atbalsta atmaksāšanas pieprasījums.

22 Šāda prasība tomēr nav par šajā spriedumā norādīto pienākumu aizskārumu, un ar to arī netiek grozīta ar 2008. gada 25. janvāra lēmumu atļautā valsts atbalsta shēma. Tātad ar to nevar apstrīdēt šīs pašas shēmas saderību ar iekšējo tirgu, un tātad to nevar uzskatīt par esošu pretrunā šim lēmumam.

23 Turklāt, kā norāda Komisija savos rakstiskajos apsvērumos, lai gan LESD 108. panta 3. punktā ir noteikts dalībvalstu pienākums paziņot Komisijai savus projektus valsts atbalsta jomā pirms to īstenošanas, tajā savukārt nav noteikts pienākums piešķirt atbalstu, pat ja tas iekļaujas ar šīs iestādes lēmumu apstiprinātā valsts atbalsta shēmā. Šāda lēmuma mērķis un iedarbība ir tikai atļaut valsts atbalsta shēmu, to atzīstot par saderīgu ar iekšējo tirgu, un nevis to noteikt par obligātu attiecīgajai dalībvalstij (šajā ziņā skat. spriedumus, 2008. gada 20. novembris, *Foselev Sud-Ouest*, C-18/08, EU:C:2008:647, 16. punkts; un 2010. gada 20. maijs, *Todaro Nunziatina & C.*, C-138/09, EU:C:2010:291, 52. punkts, kā arī rīkojumu, 2018. gada 30. maijs, *Yanchev*, C-481/17, nav publicēts, EU:C:2018:352, 22. punkts).

24 Līdz ar to Komisijas lēmums, ar kuru apstiprina valsts atbalsta shēmu, nav šķērslis tam, ka attiecīgā dalībvalsts saglabā tiesības atteikt atbalsta piešķiršanu šīs shēmas ietvaros (šajā nozīmē skat. rīkojumu, 2018. gada 30. maijs, *Yanchev*, C-481/17, nav publicēts, EU:C:2018:352, 22. punkts).

25 Šajā lietā apstāklis, ka, ņemot vērā ieviesto pieteikumu izskatīšanas sistēmu un pieejamo resursu maksimālo līmeni, atteikumam piešķirt konkrēto nodokļa atlaidi, kas balstīts uz pašdeklarācijas trūkumu, ir galīgs raksturs, arī nevar būt tāds, ar ko tiek atspēkoti iepriekš minētie apsvērumi.

26 Šādos apstākļos šāda prasība arī nevar tikt uzskatīta par pretēju samērīguma principam.

27 Līdz ar to uz prejudiciālo jautājumu ir jāatbild, ka LESD 108. panta 3. punkts, 2008. gada 25. janvāra lēmums un samērīguma princips ir jāinterpretē tādējādi, ka tie neaizliedz tādus dalībvalsts tiesību aktus, saskaņā ar kuriem atbalsta piešķiršana atbilstoši šīs dalībvalsts īstenotajai valsts atbalsta shēmai, kura ir atļauta ar šo lēmumu, tiek pakļauta nosacījumam par pieteicēja deklarācijas sniegšanu, ka viņš nav saņēmis tādus atbalstus, kurus Komisija atzinusi par prettiesiskiem un nesaderīgiem, un ka viņš nav to personu skaitā, kas nav tos atmaksājušas vai pārskaitījušas uz bloķētu kontu, pat ja par to nav izdots atmaksāšanas pieprasījums un neraugoties uz to, ka minētajā lēmumā nav paredzēta šāda prasība.

Par tiesāšanās izdevumiem

28 Attiecībā uz pamatlietas pusēm šī tiesvedība ir stadija procesā, kuru izskata iesniedzējtiesa, un tā lemj par tiesāšanās izdevumiem. Izdevumi, kas radušies, iesniedzot apsvērumus Tiesai, un kas nav minēto pušu izdevumi, nav atlīdzināmi.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (sestā palāta) nospriež:

LESD 108. panta 3. punkts, Komisijas Lēmums C(2008) 380 (2008. gada 25. janvāris) "Valsts atbalsts N 39/2007 – Itālija – Nodokļa atlaide jauniem ieguldījumiem nelabvēlīgajos reģionos" un samērīguma princips ir jāinterpretē tādējādi, ka tie neaizliedz tādus dalībvalsts tiesību aktus, saskaņā ar kuriem atbalsta piešķiršana atbilstoši šīs dalībvalsts īstenotajai valsts atbalsta shēmai, kura ir atļauta ar šo lēmumu, tiek pakļauta nosacījumam par pieteicēja deklarācijas sniegšanu, ka viņš nav saņēmis tādus atbalstus, kurus Eiropas Komisija atzinusi par prettiesiskiem un nesaderīgiem, un ka viņš nav to personu skaitā, kas nav tos atmaksājušas vai pārskaitījušas uz bloķētu kontu, pat ja par to nav izdots atmaksāšanas pieprasījums un neraugoties uz to, ka minētajā lēmumā nav paredzēta šāda prasība.

[Paraksti]